

HE vieraslajilain muuttamiseksi (HE 166/2024 vp)

MmV vastinekuuleminen 27.11.2024

Hallitussihteeri Karin Cederlöf
Erityisasiantuntija Jussi Laanikari

Drooneihin liittyvä sääntely erityisesti ympäristövaikutusten näkökulmasta

- Drooneja koskeva lainsäädäntö on pitkälti EU-pohjaista.
- Droonien käyttöä säännellään miehittämättömistä ilma-alusjärjestelmistä ja kolmansien maiden miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien käyttäjistä annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/945 sekä komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/947
 - Rekisteröintivelvoite
- Kansallisessa ilmailulaissa (864/2014) säädetään miehittämättömästä ilmailusta
 - Ilmailua voidaan lain 11 §:n tai 11 a §:n nojalla rajoittaa tai kieltää ympäristön suojelemisen perusteella.
- Luonnonsuojelulaissa (9/2023) ei säädetä erikseen droonien käytöstä
 - Luonnonsuojelualueen määräysten perusteella tulkitaan mahdollisia drooneihin liittyviä rajoituksia

Droonien käyttö metsästyksessä

- Metsästyslain 2 §:ssä määritellään metsästyks seuraavasti:
 - *Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisena olevan riistaeläimen pyydystämistä ja tappamista sekä saaliin ottamista metsästäjän haltuun. Metsästyks on myös pyyntitarkoituksessa tapahtuva riistaeläimen houkutteleva, etsiminen, kiertäminen (...)*
- Metsästyslain 32 §:ssä säädetään rajoituksista seuraavaa:
 - *Riistaeläintä ei pyyntitarkoituksessa saa hätyyttää tai jäljittää ilma-aluksella taikka maalla kulkevalla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla eikä aluksella tai veneellä moottorin käydessä.*
- Ilma-aluksen käyttö metsästyksessä on säännöksen perusteella kielletty vain siltä osin, kun sitä käytetään riistaeläimen hätyyttämiseen tai jäljittämiseen, taikka ilma-aluksesta käsin tapahtuvaan riistaeläimen ampumiseen.
- Riistaeläimen tai sen jälkien etsiminen droonilla ei metsästyslain säännösten perusteella ole kiellettyä droonin käyttöä.

Pyynnin toiminta-aikaan ja lentokorkeuksiin liittyvät näkökohdat

- **YM:** toiminta-aikaa koskien vieraslajinisäkkäiden pyyntiä drooneilla tulisi rajata saariston ulkoluodoilla, jotta häiriö saaristossa pesiville linnuille vältetään. Ilma-alusten lentokorkeutta ohjeistamalla voidaan vaikuttaa mahdollisesti syntyvään häiriöön.
- **Luonnonvarakeskus:** riski siitä, että drooneilla pyynti voisi aiheuttaa häirintää linnustolle haudonta-aikaan.
- **MMM:** rauhoitettujen lajien häiritsemistä koskevaa luonnonsuojelulain 70 §:ssä säädettyä kieltoa on noudatettava vieraslajien pyynnissä. Lajien häiritseminen, erityisesti niiden lisääntymisaikana ja tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla, on kielletty.
 - Tämä todetaan esityksessä
 - Droonien hyödyntäminen vieraslajinisäkkäiden pyynnissä ei ole sallittua, mikäli toiminta esimerkiksi ajaisi emoja pois pesiltään tai levähtäviä parvia lentoon.
 - Droonin käytön vaikutuksia linnustolle on tutkittu: kun lentokorkeus on yli 20 metriä, drooni ei aiheuta juurikaan käyttäytymisessä havaittavia muutoksia. Supikoiran pyynnissä lentokorkeus on 50-70 metriä.

Pyydettävien lajien tarkempi määrittäminen

- **LUKE:** laissa olisi suoraan mainittava ne vieraslajinisäkkäät, joiden pyynnissä droonia on tarkoitus hyödyntää.
- **MMM:** droonit voivat tulevaisuudessa hyödyttää muiden vieraslajinisäkkäiden kuin supikoiran pyyntiä. Suomeen saattaa tulla ilmaston lämmetessä uusia vieraslajeja. Ei ole tarkoituksenmukaista rajata.
 - Esim. pesukarhu
 - Droonien hyödyntämistä koskeva säännös soveltuisi ainoastaan vieraslajilain 16 §:ssä tarkoitettuihin vieraslajinisäkkäisiin, eli EU:n vieraslajiluetteloon tai kansalliseen vieraslajiluetteloon kuuluviin tieteellisen näytön perusteella haitallisiin vieraslajinisäkkäisiin.
 - Tehokas pyyntimenetelmä vieraslajien kohdalla tukee ennakointia ja ennaltaehkäisyä vieraslajien torjunnassa.
- **YM:** Koirasuden osalta on tarpeen olla selkeät säännöt, mihin tietoon perustuen eläintä jäljitetään koirasutena.
- **MMM:** Drooni ei nykyisellään sovellu koirasuden jäljittämiseen. Droonien mahdollinen hyödyntäminen koirasusien jäljittämisessä tulevaisuudessa ei poista haastetta lajin tunnistamisessa.
 - Ennen koirasuden jäljittämistä olisi saatava varmuus siitä, että kyseessä todella on koirasusi, esimerkiksi DNA-näyteanalyysin avulla.

Valvonta

- **Poliisihallitus:** sääntelyn heikkous on se, että vieraslajipyynnin varjolla saatetaan jäljittää riistaeläimiä pyyntitarkoituksessa, joka on metsästyslaissa kiellettyä
- **MMM:** Esityksen valmistelussa on kiinnitetty huomiota valvonnan mahdollisuuksiin sekä muun muassa täydennetty esitysluonnosta lausuntokierroksen jälkeen valvontaa koskevilla täsmennyksillä.
 - Droonien hyödyntämiseen vieraslajinisäkkäiden pyynnissä ei liity suurempia rikollisuuden riskejä kuin muuhunkaan metsästykseseen tai vieraslajipyyntiin.
 - Droonien hyödyntäminen on nykyisellään sallittu vieraslajinisäkkäiden ja riistalajien paikallistamisessa, eikä se ole ollut omiaan lisäämään metsästysrikosten määrää
- **LUKE:** pohdittavaksi ilmoitusvelvollisuutta metsästyslain valvontaviranomaisille
- **MMM:** ilmoitusvelvollisuus olisi täysin uusi elementti vieraslajien pyynnissä. Ilmoitusvelvollisuuden käyttöönotto edellyttäisi laajempaa droonien käyttöön liittyvää tarkastelua.

Muut esille nousseet asiat

- **Birdlife Suomi:** hallituksen esityksen perusteluissa on käytetty tulokaslajit – ilmausta rinnan vieraslajit ilmauksen kanssa. Tulokas- ja vieraslajit ovat eri asia.
- **MMM:** tulokaslaji-termiä käytetään ainoastaan niissä kohdissa esitystä, jossa suoraan lainataan hallitusohjelman kirjauksia. Kyseisiä kohtia on esityksessä kaksi. Esitystekstissä käytetään muutoin johdonmukaisesti termiä *vieraslaji*.
- **YM:** siirtymäaikojen olisi tarpeen olla mahdollisimman lyhyitä
- **MMM:** lain taustalla olevien tavoitteiden edistämiseksi olisi edelleen tarkoituksenmukaista välttää siirtymäaikojen asettamista. Siirtymäajan ollessa tarpeen olisi tarkoituksenmukaista asettaa mahdollisimman lyhytkestoinen siirtymäaika. Kolmen vuoden siirtymäaika olisi tarkoitettu poikkeukselliseksi.
 - Tämä todetaan esityksessä.

Kiitos!

